

Всеукраїнський
інтерактивний конкурс
“ МАН-Юніор Дослідник ”
Номінація “ Технік-Юніор ”

АСТЕРОЇДНА НЕБЕЗПЕКА

Робота учениць **10** класу
Клавдіївського лицею
імені Олександра Рибалка

Тригуб Марини та Грицишиної Єлизавети
вчитель: Міщенко Олена Олександрівна

Мета роботи: дослідити фізику взаємодії космічних апаратів з астероїдами різних типів (пухких та монолітних) та продемонструвати ефективність стратегій планетарного захисту. Показати, що «рихлі» астероїди поглинають енергію удару. Продемонструвати принцип кінетичного імпактора для зміни траєкторії без руйнації тіла.

Гіпотеза: прямий удар по астероїду, що має нещільну структуру («купа уламків»), не призведе до його фрагментації на великі частини, а енергія удару буде поглинута матеріалом, що може призвести до непередбачуваного розсіювання дрібних уламків.

Об'єкт дослідження: процеси зіткнення космічних об'єктів та методи відхилення астероїдів, що загрожують Землі.

Предмет дослідження: залежність наслідків механічного впливу (удару) від внутрішньої структури астероїда (щільність, зв'язність матеріалу).

Обладнання!

Велика плоска підставка

- Трохи вати, ватні кульки (імітує порожнисте/пухке тіло).
- Дрібні камінці або піщинки (щоб зробити «рухомі» частки).
- М'яка кулька, що імітує космічний апарат для удару по астероїду (пінопластова або м'ячик для пін-понгу) – імпульсний удар.
- Лінійка, маркер, таймер. Смартфон у **slow-motion** – опціонально.

Хід роботи

1. На підставці формуємо купу вати (діаметр ~10 см). Всередину та зверху підмішали кілька дрібних камінців - це моделює нещільне середовище.
2. Відмітили на підставці «стартову лінію» для кульки на відстані, наприклад, 30 см.
3. Запускали кульку (одним кидком або відштовхуванням) - фіксували спостереження (і записували в **slow-motion**).
4. Повторювали 5 разів для надійності, міняючи силу удару.

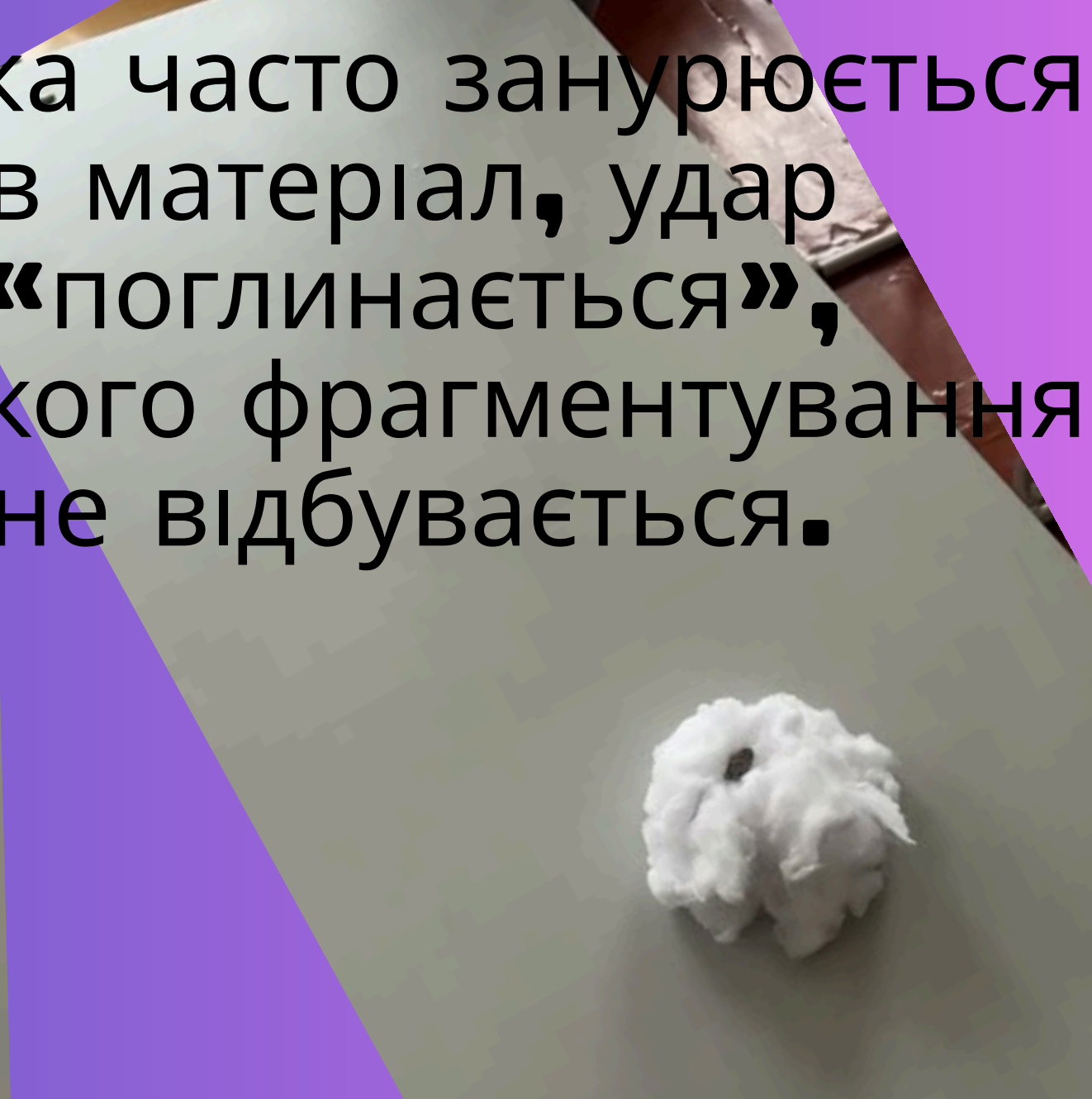
Експеримент 1: «Рихлий астероїд»

Купа вати з камінцями імітує нещільне середовище.

ВІДЕО автора

Кулька часто занурюється в матеріал, удар «поглинається», великого фрагментування не відбувається.

Результати!

- Після удару купа вати може розсипатися або змінити форму, але не «розлітається на шматки». Це можна пояснити тим, що рихлий астероїд поглинає енергію удару: частки перерозподіляють енергію, і удар не дає великого уламку, який полетить сам по собі. У реальності це означає: пряма «ударна» стратегія може не спрацювати, адже замість одного великого каменю ми отримаємо багато менших часток - і це може навіть підвищити ризик.

Які ризики дає руйнація «купи» на багато дрібніших уламків?

Проблема

Багато уламків
замість одного

Неможливо
точно
передбачити
траєкторії

Збільшення
площі ураження

Наслідки

Замість одного
великого об'єкта -
десятки або сотні
менших, які
складніше відстежити

Уламки можуть
розлетітися в різні
боки, деякі - все
одно потрапити в
Землю

Один великий удар
- локальний, а багато
уламків можуть
вразити різні регіони

Проблема

Складність
захисту

Атмосферне
тертя не
гарантує
знищення

Наслідки

Неможливо
ефективно захистити
всі потенційні точки
падіння уламків

Деякі уламки можуть
бути достатньо
великими, щоб не
згоріти в атмосфері

Обладнання!

Експеримент 2:

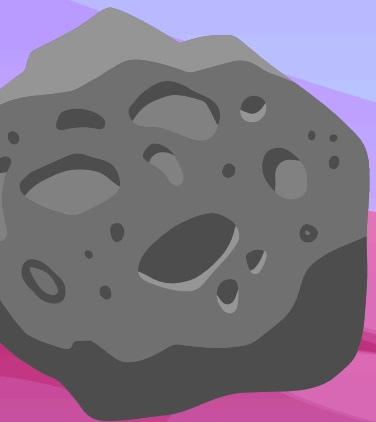
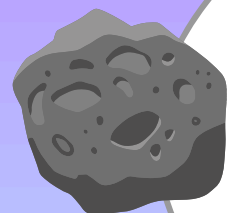

«Відхилення великого тіла»

Надутий баскетбольний м'яч —
«астероїд/ціль».

Тенісний м'яч [менший м'яч] —
«імпактор».

Плоска підлога як «орбіта» [чітко
позначена стартова лінія та ціль].
Лінійка/стрічка для вимірювання
переміщення, секундомір, маркер.
Помічник, смартфон для запису.

Відхилення **-1,25м**
Використання принципу передачі імпульсу

Експеримент 2:
«Відхилення великого тіла»

ВІДЕО авторів

Відхилення - **2,1 м**

Передача частини імпульсу дозволяє змістити ціль.

The background is a vibrant, stylized space scene. On the left, an astronaut in a white suit floats above a purple planet. A yellow crescent moon is nearby. In the center, a large white cloud contains text. To the right, a large orange and red planet with black and white bands is visible. Below it, a grey asteroid floats. In the bottom right, a satellite with solar panels orbits a blue planet. The background is filled with stars and colorful nebulae.

Пояснення:

Коли невеликий об'єкт вдаряє у великий, частина імпульсу передається — і ціль зміщується. В реальній планетарній обороні таке «підштовхування» змінює орбіту астероїда, щоби він пройшов повз Землю.

Перевага: нема великого розліту уламків.
Недолік: потрібна точність і енергія.

Висновок:

Більшість астероїдів — це не міцні скелі, а «купи щебеню», які не можна просто підірвати. Прямий удар роздробить їх на тисячі некерованих уламків, що лише збільшить небезпеку для Землі.

Найбезпечніша стратегія — не руйнувати астероїд, а плавно «підштовхнути» його кінетичним імпактором. Це дозволить змінити траєкторію цілого об'єкта та спрямувати його повз нашу планету, не створюючи хаотичного дощу з уламків.

Дякуємо за увагу!

